

Correlatie conditie en bespiering bij de Nederlandse Boergeit

Door: Piet van Haperen

Het boerras is de laatste jaren flink in opkomst. Het oogst steeds meer sympathie bij fokkers en liefhebbers. De kwaliteit van het ras is ook sterk verbeterd. Nu is het tijd voor meer aandacht voor het belangrijkste kenmerk van dit vleesras; bespiering.

De kwaliteitsverbetering van het boerras is bereikt deels door fokkerij, maar veruit het grootste gedeelte door selectie. De belangrijkste grondslag voor deze relatief snelle kwaliteitsverbetering is geweest de manier waarop gestart is; er is bij het fokdoel namelijk gekozen om eerst de hoofdzaken aan te pakken en dan pas de bijzaken. Hierdoor bleven een aantal betere dieren beschikbaar voor de fokkerij en werden zij niet uitgesloten door bijvoorbeeld een minder gewenst kleurpatroon, een bijspeen of een andere wat minder gewenste eigenschap.

Nu kijken naar bespiering

De vooruitgang die tot nog toe geboekt is zit hem voornamelijk in ontwikkeling, correctheid in lichaamsbouw en beengebruik. Gemiddeld genomen is op deze kenmerken al behoorlijk wat winst geboekt. Echter het hoofdkenmerk bij dit vleesras, bespiering, verdient nu de aandacht. Want op dat punt kan nog veel winst behaald worden. Een geit beschikt over willekeurige en onwillekeurige spieren. Bij het beoordelen van het kenmerk bespiering gaat het ons om de willekeurige spieren. In het geheel bezit het lichaam meer dan 200 parige spieren, rechts en links en nog een aantal onparige. De massa vlees die in het lichaam aanwezig is bestaat uit spieren. Spieren die op zich weer uit spiervezels bestaan. Bij een goed bevestigde boergeit vormen zich bepaalde bundels. Hoe meer bundels vlees zich op bepaalde onderdelen vormen, hoe beter die ook te voelen zijn als we het dier op het kenmerk bespiering moeten beoordelen.

Verwar bespiering en conditie niet

In de praktijk blijkt het best moeilijk te zijn om bespiering op de juiste manier te beoordelen. Temeer omdat bespiering (vlees) en conditie (vet) vaak met elkaar verward worden. Op zich niet vreemd, want de genetische correlatie tussen bespiering en conditie is ongeveer 0,82. Dus wel hoog. Het is echter de kunst om het onderscheid tussen spiermassa en conditie te voelen. Om dit onderscheid te maken is het belangrijk dat we ons richten op de spiermassa van de duurdere delen, zoals die in volgorde van belangrijkheid zijn: de rondingen in de totale bil, de vulling van de lendenen en de rondingen in de voorhand. Belangrijk is met name de lengte van de bilspier, waarbij de ronding van de bil zo ver mogelijk tot de hak toe doorloopt. Dit alles moet beoordeeld worden via een goede weging om zo de totaalscore in de bovenbalk vast te leggen voor het kenmerk bespiering.

De genetische correlatie tussen voorhand en conditie ligt met ongeveer 0,70 ook hoog. Dit weten we ook uit ervaring, omdat geiten met een extreem brede voorhand gemiddeld genomen ook de meeste conditie vertonen. Dat zien we ook terug bij het boerras. Hier laat de vetophoping in de voorhand en met name achter de ellebogen, een schuddende beweging zien in plaats van de gewenste vaste vleesbundels bij een brede, stabiele voorhand. Dus het waar te nemen verschil is: overconditie laat een schuddende, zwabberende beweging zien, bespiering een gevormde, strakke beweging.

Te veel vetophoping in de voorhand correleert ook weer met vetbedekking op andere plaatsen van het lichaam, met name tussen de lendenwervels, op de zitbeenderen en op plaatsen in de achterhand. Spierbundels op de duurdere delen voelen stevig en vast aan, in tegenstelling tot conditie (vetophoping) dat zacht en boterachtig aanvoelt.

Herken het luxe vlees

Een aantal uiterlijke kenmerken staat centraal om het boerras op de juiste waarde te taxeren als het gaat om genetische aanleg wat betreft vleeskwiteit. Het gaat er tenslotte om een boergeit te fokken die veel vlees kan produceren van uitstekende kwaliteit. We zullen dan boeren moeten fokken met ruime lichaamsmaten. Het zal duidelijk zijn dat een wat hogere geit ten opzichte van een wat kleinere, in verhouding beschikt over een langer schouderblad, een wat langere schenkel en een langere dij. Een wat langere geit beschikt over een breder schouderblad, langere rug, langere lendenen en langer kruis. En een wat bredere geit heeft meer ruimte in de voorhand, is breder in de heupen en heeft langere dwarsuitstekels van de lendenen, dus beschikt over bredere lendenen. Dat wil zeggen dat zo'n geit met haar totale ontwikkeling het vermogen heeft om meer kg vlees te produceren dan een wat minder ontwikkelde geit. Maar deze meerwaarde aan opbrengst moet wel gepaard gaan met vlees van uitstekende kwaliteit. Anders hebben we nog geen winst geboekt. Dus een luxe-vleesras. Kenmerkend hiervoor is een kop die breed moet zijn in het voorhoofd, met horens die breed het hoofd verlaten en een brede bek waarbij het geheel beslist niet te grof mag zijn. Daarnaast een hoog ingeplante staart en goed gevormde spierbundels op de genoemde duurdere delen. Dit alles, maar met name het laatste, gaat vrijwel altijd gepaard met dieren die voorzien zijn van een korte, glanzende, maar vooral hele fijne beharing.

Verder verbeteren

De volgende stap voor verbetering van het boerras is een luxe, best ontwikkeld vleesras te fokken met veel kracht, stabiliteit en balans in haar gehele voorkomen. Met steeds het behoud van haar vrouwelijke uitstraling. Daarna de details. Voor de keuringsliefhebbers van dit nog vrij jonge ras in ons land is het een nieuwe uitdaging om de goede genen bij elkaar te brengen en zo te komen tot een dier met uitstekende ras- en gebruikskwaliteiten. Daarnaast zal ook bij dit ras de mysterieuze X-factor doorslaggevend zijn voor dat beetje extra resultaat in de keuringsring.